

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג"ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכם ובעזרי

פרשת ראה

קיצור ליקוטי מוהר"ן

שיחות מוהר"ן

אות - קלו

שייך להתורה מלא כל הארץ כבודו (בלקוטי חלק ראשון סימן קע"ב). שמעתי מאיש אחד מאנשי ששמע מפיו הקדוש בבאור יותר קצת. והעניין, שהאדם צריך לבטל כל מדה ומדה עד שיתבטל לגמרי כאין ואפס. כי בתחילה צריך לבטל מדה זאת עד שתהיה כלא ממש, ואחר כך מדה אחרת עד שתהיה גם כן לא, וכן כל המידות עד שיהיו כולם כלא היו. וכפי מה שמבטלין כל מדה ומדה כן מאיר ומתגלה לו כבוד ה'. כי עיקר האור הוא כבודו יתברך כמו שכתוב (יחזקאל מג ב): "והארץ האירה מכבודו":

אך כשמעמידין דבר גשמי כנגד דבר רוחני - עושה צל. וכפי גשמיות וגדל הדבר שעומד כנגד הדבר כמו כן נעשה צל, כגון כשמעמידין מקל נגד אור השמש עושה צל קטן כפי מדת המקל. אבל כשמעמידין דבר גדול יותר נגד השמש עושה צל גדול ביותר. וכן כשמעמידין בית גדול עושה צל גדול יותר ויותר. והצל הוא הסתרת והעלמת האור כידוע. ועל כן כפי מה שהאדם משוקע באיזה מדה ותאוה כמו כן עושה צל נגד אור כבודו יתברך וכמו כן נעלם ממנו אורו יתברך, אבל כשמבטל המדות והתאוות, כפי הבטול כן נתבטל הצל, וכמו כן נתגלה אור כבודו יתברך. עד שזוכה שיתבטל הצל לגמרי עד שיהיה הכל לא ואין ואפס. ואז יתגלה כבודו בכל הארץ. כי לא יהיה שום דבר שיסתיר האור ושיעשה צל כנ"ל. והוא "מלא כל הארץ כבודו". ועל ידי זה נתגלה כבודו בכל הארץ כי אין דבר שיסתיר אור כבודו יתברך ויעשה צל כנוכח לעיל:

אות - קלו

שייך להתורה מעו"ת ראשי תבות וכו' בחלק ראשון סימן ר"ד. וספר מקדם מעשה משני אנשים בני הנעורים שהיו בעיר אחת והיה ביניהם אהבה והתקשרות גדול:

פעם אחת ראה אחד מהם בחברו שנטה מדרך הישר קצת ועשה איזה דבר שלא כהוגן. וחשב - מקרה הוא. אחר כך ראה אותו שעשה דבר גרוע יותר, שעבר עברה ממש, ואז נתרחק ממנו והפריד עצמו מאיתו. אחר כך ברבות הימים כשירדו מעל שולחן חותנם, שניהם, התחיל זה שעבר העברה כנ"ל לעלות מעלה מעלה עד שנעשה עשיר גדול. והשני הנ"ל נעשה עני גדול. והיה זה בדעתו מתרעם תמיד על מדותיו של השם יתברך. כי אמר בלבו: הלא אני יודע בעצמי שזה עבר עברה ומדוע יתנו לו גדולה כל כך!:

פעם אחת ראה במקום אחד שהיו עומדים כת אחת ומשמיעין קול ומקשקשין במעות הרבה, ונתקרב אליהם. ואמרו לו: אל תגע בזה המעות כי זה שייך לאיש הנ"ל, הינו לחברו הנזכר לעיל. אמר: עכשיו הגיע העת לשאול. ושאל אותם מדוע יגיע לו מעות הלא בעיני ראיתי שעבר עבירה? השיבו לו מיום שירדתם שניכם מעל שולחן חותנכם, מאז חברך קבע עתים לתורה וקיבל על עצמו חוק ולא יעבור ללמד בכל יום כך וכך. אבל אתה אינך עוסק בתורה. ועל כן נותנין לחברך מעות אף על פי שעבר עבירה. כי 'עברה מכבה מצוה ואין עברה מכבה תורה' (סוטה כא.). "ואין 'עברה' מכבה 'תורה' ראשי תבות מעות:

חיי מוהר"ן

שיחות וספורים ועניינים שהיה אצל כל תורה ומעשה

(לז) מי שרוצה לשוב להשם יתברך בודאי צריך לעשות עצמו בריה חדשה. ותדע שבאנחה שנאנח עושה את עצמו בריה חדשה. כי האדם אינו נח מהנשימה כי בכל עת הוא מנשם הינו שמוציא הבל ומכניס הבל וזה עיקר חיותו, והבל הזה יש לו שורש למעלה. יש הבל טוב של הצדיק ויש הבל רע של הרשע, והצדיק ממשך בכל עת הבל מהקדשה והרשע ממשך הבל מהטמאה. נמצא כשאדם רוצה לעשות תשובה צריך לראות שיפסיק הבל הרע מלבוא בו. בכך יעשה כך 'אנח', ואנחה הוא שמאריך הבל בכיאתו וכיציאתו וממשיך ההבל בהוספה. והוי ההוספה כמו תוסף רוחם יגעון, הינו כמו מיתה. כמו שקדם מיתה נתוסף באדם הרוח, ואחר כך מת והולך ממנו הרוח, כן כשאנח נתוסף בו ההבל ואחר כך נפסק מן ההבל, הינו שמתיר את עצמו מקו ההבל הטמאה ומקשר את עצמו לקו ההבל הטמאה. ומקבל הבל וחיות מהבל הטמאה. נמצא שעל ידי אנחה שנאנח על עוונותיו מתיר את עצמו משרש הטמאה ומקשר את עצמו לשרש הקדשה. וזה בחינת תשובה ששב מהטמאה להקדשה. נמצא שמקבל חיות חדש וגם הגוף נעשה חדש, כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות נח): אנחה שוברת כל גופו של אדם נמצא שנעשה גוף חדש.

וזה פרוש (קהלת ח): "יש הבל אשר נעשה על הארץ" וכו'. היינו יש צדיקים שעושים עבירות גדולות וזה מחמת ההבל, היינו שתוהים על מעשיהם הראשונים ונאנחו על מעשיהם הטובים ועל ידי אנחותיהם נפסקו משרש הבל הטמאה ונתקשרו להבל הטמאה והבל הזה החטיאם. והוא הדין להיפך מה שרשעים עושים מצוות גדולות כמעשה הצדיקים גם זה הבל היינו גם זה מחמת ההבל. היינו מחמת אנחה שנאנחו על מעשיהם הרעים, ועל ידי אנחה קשרו עצמן להבל הטוב כמו שכתבנו לעיל.

יח. וכלל הדבר שמאד יקר הכסופין וההשתוקקות לדבר שבקדשה פי על ידם נתהוה הנפש ונגמרת על-ידי הדבור כנ"ל. וזאת הנפש יוצאה ומתגלגלת ולפעמים מתגלגלת ובאה הנפש הקדשה לתוך הרשע ונופלין לו הרהורי תשובה ותוכל להחזירו למיטב. וכן להפך פמה רעות גורמים הכסופים לדבר שאינו טוב, חס ושלום. כי הנפש שנתהוה על-ידי כסופים רעים מתגלגלת לפעמים לתוך הצדיק ותוכל להחטיאו, חס ושלום. וזה בחינת: "יש הבל וגו'" (קהלת ח' יד) בחינת הבל פה שמשם יוצאים הנפשות ועל-ידי-זה יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים. על-ידי שמתגלגלת לתוכן נפש מכסופים רעים שנופלים לו מזה הרהורי עברה אך אחר-כך אפשר שתחטיאו, חס ושלום או שיתקן הנפש. וכן להפך יש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים שנופלים לו בודאי הרהורי תשובה בעת שהגיע אליו נפש קדושה מכסופים קדושים, אך אחר-כך אפשר שיקלקל הנפש או שתחזירנו למוטב. וזה בחינת גלגולי הנפשות שיוצאים מהדבור ומתגלגלים בעולם:

יט. ושלמות האדם הוא שיהיה צדיק ולמדן פי אם אינו למדן אמרו חכמינו, זכרונם לברכה: 'ולא עם הארץ חסיד'. ולמדן בלבד בודאי אינו פלום פי אפשר להיות למדן ורשע גמור, חס ושלום, פי לא זכה נעשית לו סם המות. על פן צריך שיהיה למדן בתורה וחסיד במעשים טובים (הינו צדיק כמוכא בזהר הקדוש חלק ג רי"ג) ואזי הוא דומה למלאך ה' צבאות ומציר אותיות התורה לטוב וכו'. ומי שטועה וסובר שהעקר הוא בחינת למדן לבד הוא בחינת אחר שקצץ בנטיעות רחמנא לצלן:

כ. ואפלו הצדיק הגמור שהוא צדיק ולמדן כשנופל לפעמים ממדרגתו פידוע שאי אפשר לעמד תמיד על מדרגה אחת. אזי אם ירצה להחזיק את עצמו במדרגת למדן שנשארו לו הוא לא טוב רק צריך להחזיק עצמו ביראת שמים ונקדות טובות שנשארו בו עדיין:

לכאורה קשה, מאחר שבאמת כל היסטוריה והחטונות שיש להאדם הכל הוא לטובתו או לזכותו על ידם לחיים נצחיים או כדי שינצל על-ידי-זה מצרות יותר גדולות כידוע וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, שצריך האדם לומר 'כל מה דעבד רחמנא לטב עבד', אם בן למה הזהירו אותנו חכמינו זכרונם לברכה, להתפלל על צרכיו וחטונותיו אך באמת אף-על-פי-כן האדם צריך להתפלל על כל חטונותיו כי קדם שמתפלל האדם בודאי הוא טובה גדולה כל מה שבא על האדם ואפילו יסורים חס ושלום, כי אין לו עדין כלים וצנורות לקבל על ידם שפע החסד, ואם ירד החסד קדם תקוני הכלים יהיו בבחינת רבוי השמן הגורם בפניו הנר ואז החסד נתהפך לדין קשה חס ושלום, ויוכל לבוא לו על-ידי-זה הזק והפסד חס ושלום, ממקום אחר ועל בן כל זמן שאין האדם מתפלל על חטונותיו אז הם לו לטובה גדולה אבל על-ידי התפלה ממתיק הדינים ומתקן כלים וצנורות לקבל על ידם שפע החסד כי עקר תקוני הכלים הוא על-ידי תפלה (עין פנים) ואז דיקא אחר שהתפלל כראוי תבוא לו השפע בני חיי ומזוני ובריאות הגוף באין מחסור דבר רק לטובה ולברכה, באופן שלא יזיק לו השפע כלל מאחר שבכך נתקנו על-ידי התפלה כלים וצנורות לקבל על ידם שפע החסד (שם, הלכות מילה הלכה ה') :

(ספר המדות מאדוננו מורנו ורבנו הקדוש מוה"ר"ן, זכר צדיק וקדוש לברכה, אות ישועה סימן ג' על ידי התבודדות בא ישועה ועין שם גם אות התבודדות השיחה שאדם משיח בינו לבין קונו השיחה הזאת נעשה אחר-כך גאלה וישועה לבניו [ועין בראשית רבה סדר ויצא פרשה ע', שכתב שם על תפלתו של יעקב אבינו, עליו השלום, אם יהיה אלהים עמדי וכו'] נטל הקדוש-ברוך-הוא שיחתן של אבות ועשאן מפתח לגאלתן של בניו) .

ליקוטי עצות

ערך התחזקות

כח. יש נשמות שנפלו וצריכים להחיותם ולהשיבם ככל מיני מטעמים, המשיבין את הנפש. ועל ידי התנוצצות המוחין בחינת תפלין שזוכין על ידי שמשברין התגברות הרהורי ניאוף [כמו שמובא בבבית אות כ"ז] על ידי זה נעשין דבורים כשרים להחיות ולהשיב את אלו הנשמות הנפולות (ח"ב.ה. ח' ט')

כט. אסור לאדם לייאש את עצמו חס ושלום ואפילו אם נפל למקום שנפל, חס ושלום, ומונח בשאול תחתיות ממש, רחמנא לצלן, אף אל פי כן אל יתייאש עצמו מהשם יתברך בשום אופן בעולם, כי גם משם יכולין להתקרב אליו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו. והצדיק האמת אינו נקרא בשם צדיק כי אם כשיש לו זה הכח, שיוכל להחיות ולהרים את אלו שנפלו מאד מאד, לחזקם ולאמצם לעוררם ולהקיצם ולגלות להם, כי עדין ה' אתם ועמם ואצלם וקרוב להם כי מלא כל הארץ כבודו. וכן להפך, צריך הצדיק להראות לאלו שהם במדרגה גדולה, שעדין אינם יודעים כלל בידיעתו יתברך בחינת מה חמית מה פשפשת וכו' (ז, ז) :

ל. כשאדם נופל ממדרגתו, ולפעמים נפילתו וירידתו גדולה מאד מאד, רחמנא לצלן, כי יש שנופל למקומות מגונים מאד שנקראים בחינות מקומות המטונפים, ונופל לספקות והרהורים רעים ומגונים מאד מאד ולבלבולים רבים, ולבו סחרחר שהקלפה מעקמת ומסבבת לבו בעקמומיות ובלבולים עצומים [עס פאר דרייט דאס הארץ]. אף על פי שבמקומות אלו אי אפשר למצוא השם יתברך, אף על פי כן גם שם יש תקנה גדולה, על ידי שיחפש ויבקש משם את השם יתברך ויהיה שואל ומבקש, איה מקום כבודו, וכל מה שהוא רואה את עצמו רחוק ביותר מכבודו יתברך, יצטער וישאל ויבקש יותר איה מקום כבודו. ועל ידי זה בעצמו שהוא מבקש ומחפש ומתגעגע אחר כבודו יתברך ומצטער וצועק ושואל ומבקש איה מקום כבודו, על ידי זה בעצמו הוא עולה בתכלית העליה, כי זוכה לעלות לבחינת אי"ה שהיא הקדושה העליונה מאד מאד. וזה עיקר התשובה שיחפש תמיד ויבקש אי"ה מקום כבודו, כנזכר לעיל שעל ידי זה הירידה נתהפך לעליה גדולה. וזהו בחינת ירידה - תכלית העליה, המובא בכל ספרי קדש, ועין בפנים והבן שם היטב, כי עמק הוא (יב) :

התורה נקראת עדות בחינת שני לוחות העדות, שני דיקא כי צריכין שני עדים שהם כנגד שני הבחינות הנ"ל באות צ"ה, הינו בחינת נקדה העליונה ונקדה התחתונה בחינת שמים וארץ, להודיע כי מלכותו בכל משלה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, בחינת אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול וכו', שזה עקר דרך התשובה שנגמר ביום כפורים כנ"ל. וזה בחינת ואעידה בם את השמים ואת הארץ ועל בן נתנו שני לוחות העדות ביום כפורים דיקא, כי התורה בחינת שני לוחות העדות הם עדים נאמנים, שמוכריין ומזריין את האדם בכל פעם לבל יתיאש עצמו מן הרחמים, כי בשביל זה נתנו לוחות העדות ביום כפורים שהוא עת רצון יום מחילה וסליחה יום שנגמר בו הדרך לתשובה כנ"ל, להעיד לישראל אמתת טובו וחסדו יתברך שהתורה הקדושה, לוחות העדות נתנו ביום כפורים על יסוד זה שכולל שני הנקודות הנ"ל. הינו שאף על פי שבודאי צריכין להזהר בנפשו ולשמר את התורה מאד ושלא לפגם אפלו פגם כל שהוא, כי בתנועה קלה פוגם ומקלקל מאד בשנוטה מדרך התורה חס ושלום, ואדרבא, צריך האדם להיטיב מעשיו בכל פעם ולעלות בכל פעם ממדרגה למדרגה עליונה ביותר, בבחינת אם אסק שמים שם אתה בחינת נקדה העליונה. אף על פי כן כמו שצריכין להאמין בזה, שאם עוברין על דברי תורה פוגמין ומקלקלין מאד וגורמין חרבן גדול בכל העולמות חס ושלום, כמו כן צריכין להאמין גם בן להפך, שיש בכח האדם לתקן כל מה שפגם, כי עדין השם עמו ואצלו בבחינת ואציעה שאול הנ"ל, בחינת נקדה התחתונה, כי ימינו יתברך פשוטה תמיד לעורנו לשוב ולקרבו אליו יתברך על ידי הדרך התשובה שנגמר ביום כפורים, שהוא בעצמו כולל שני הנקודות הנ"ל, שזה עקר דרך התשובה, רק אנו צריכין לשים לבנו לזה ולהאמין בזה בכל עת, וזה בחינת עדות ה נאמנה מחכימת פתי כי באמת התורה הקדושה היא רוצה להחכים אפלו את הפתי, הינו אפלו את מי שבכר נתפתה אחר יצרו ונתעה למקום שנתעה, אף על פי כן התורה מכרזת ומעידה לפניו שאם ישוב מיד, יקבל השם יתברך תשובתו ברצון ויקרבו אליו באהבה גדולה, והתורה בעצמה מעידה לפניו הדרך לתשובה שעל ידי זה יוכל גם הפתי להתחכם, רק המניעה הוא מחמת שקשה לו להאמין בעצמו שיכול לתקן עדין, ועל זה קורא הכתוב ומכריז, כי עדות ה נאמנה, כי בודאי היא נאמנה מאד בעדותה שמעידה שמלכותו יתברך בכל משלה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת כנ"ל, ואם אתה מאמין לעדותה על הפגם והקלקול חס ושלום, מפל שפן איך אתה צריך להאמין לעדותה על כח התקון, כי בודאי מדה טובה מרבה כנ"ל. וזה גם בן בחינת עדותיך נאמנו מאד וכו' ה לארץ ימים, הינו אף על פי שבכר ארכו הימים שאנו מצפים לבנין בית המקדש שהוא שלמות התשובה והתקון ועדין לא נושענו בשלמות, אף על פי כן צריכין עדין להתחזק מאד בתקוננו, כי בודאי עדות ה נאמנו מאד כנ"ל (שם אות ט י יא י"ב י"ד)

ספר המידות

ערך חלום חלק שני
א. מי שרוצה שיתקמו חלומותיו, יכתב אותם בפקסו ואת היום ואת השעה ואת המקום:

- א. על ידי צדקה וזכה לחן;
- ב. על ידי שפלות וזכה לחן;
- ג. לחן יכניס אורחים;
- ד. גם ישמר את עצמו ממאכלי אסור, וישמר את פיו מדבור אסור;
- ה. מי שמפזר מעותיו בשביל לקנות לעצמו רב ללמד ממנו, על ידי זה ימצא חן;
- ו. כשתעביר על מדותיך, תמצא חן;
- ז. על ידי תוכחה תשא חן;
- ח. שמן זית מסוגל לחן;
- ט. סגולה לחן תכתב על קלף; כסף וזהב חסד ואמת אלוף;
- י. על ידי היראה מתלמיד חכם תזכה לחן;
- יא. דבורים היוצאים בניחותא נתקבלים אצל בני אדם;
- יב. יש דגים שהם מסוגלים לחן;
- יג. עסק התורה בדרך נותנת חן;